

Liceul Teoretic „Sfânta Maria” Galați
Aria Curriculară : Limbă și Comunicare
CDS – ”SIMBOL ȘI COMUNICARE ÎN LITERATURĂ CU AJUTORUL
NOILOR TEHNOLOGII”

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ
1 ORĂ/ SĂPTĂMÂNĂ – CLASA A XI-A
AN ȘCOLAR 2017/ 2018

PROF.COJOCARU DORINA

ARGUMENT

„Într-un cuvânt răsună nu numai sensul său, răsună în el întregul univers, precum într-o scoică marea.”

(Lucian Blaga, *Elanul Insulei*)

Predarea textului literar în liceu a devenit în ultimii ani o provocare pentru profesorii interesați în mod real de formarea competențelor unui lector avizat la elevii pe care îi pregătesc. Un discipol care, sub îndrumarea abilă a unui mentor, să devină un lector avizat, este unul dintre dezideratele pe care o nouă, posibilă abordare curriculară ar trebui să îl pună în centrul paradigmei sale.

Atâta vreme cât pragmatismul parcursului școlar, ținut pe obiectivele evaluărilor finale, prin examene, va determina decisiv actul didactic, textul literar va rămâne un simplu pretext pentru formarea unor minime competențe privind utilizarea corectă și adecvată a limbii române în comunicare. De aceea, consider că o abordare transdisciplinară este singura capabilă să ofere textului literar șansa de a răspunde nevoii de cunoaștere holistică a tinerilor, neîngrădită de canonul analizei, ce vizează doar nivelurile lingvistice ale textului.

Cursul de față își propune interpretarea unor simboluri întâlnite în operele literare, într-o astfel de abordare, transdisciplinară, utilizând noile tehnologii ce oferă o varietate de instrumente care pot deschide noi posibilități în sălile de clasă.

Acest curs opțional a fost elaborat din dorința de a realiza o abordare inovatoare în predarea limbii și literaturii române, pentru a susține necesitatea folosirii unor metode și stiluri moderne care să acopere cât mai bine întreaga sferă de interes a persoanei educate, persoană care va reprezenta resursa și creatorul de resurse pentru anii viitori.

Cursul opțional „*SIMBOL ȘI COMUNICARE ÎN LITERATURĂ CU AJUTORUL NOILOR TEHNOLOGII*” se adresează elevilor din ciclul liceal. Acesta a fost gândit ca o soluție pentru problemele cu care se confruntă elevii în ceea ce privește interpretarea simbolurilor din operele literare. Dificultățile sunt generate și de complexitatea programei pentru absolvenții de profil real, specializarea matematică-informatică, care trebuie parcursă în vederea susținerii Examenului de Bacalaureat la Limba și Literatura română, profesorul nedispunând în orele prevăzute săptămânal la clasă de timpul necesar exersării unor aplicații și tehnici de redactare, a unor eseuri, care presupun și interpretarea unor simboluri. Consecințele sunt vizibile, majoritatea elevilor care se pregătesc pentru Examenul de Bacalaureat fiind „dezarmați” atunci când li se cere să „argumenteze”, să „explice”, să „comenteze”.

Cursul va fi prezentat într-o formă atractivă și instructivă, având drept suport un bogat material didactic redat cu ajutorul noilor tehnologii, iar variatele roluri ale profesorului în noua paradigmă a educației, vor putea modela calitatea elevului în procesul învățării, înscris pe drumul către învățarea activă, autentică.

Astfel, implementarea modelului transdisciplinar în învățământul preuniversitar este o alternativă incitantă și novatoare, la care orice educator interesat de schimbarea de paradigmă care să scoată învățământul românesc din rutina păguboasă a achiziției de informații disparate, ar trebui să subscrie.

VALORI ȘI ATITUDINI

- Cultivarea interesului pentru lectură și a plăcerii de a citi
- Stimularea gândirii critice, flexibile și prospective
- Acceptarea diversității etnice, sociale, culturale, religioase, de opțiune (prin interpretarea simbolurilor literare dintr-o perspectivă multiculturală)
- Valorizarea creativității ca resursă pentru dezvoltarea personală
- Cultivarea sensibilității, prin receptarea operei artistice
- Formarea unor reprezentări culturale privind evoluția și valorile literaturii

COMPETENȚE GENERALE

1. Receptarea mesajului textului literar prin interpretarea simbolurilor literare dintr-o perspectivă multiculturală
2. Utilizarea lecturii în vederea dezvoltării personale

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI ASOCIATE

Receptarea textului literar prin interpretarea simbolurilor literare dintr-o perspectivă multiculturală

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
1.1. Extragerea simbolurilor și interpretarea lor dintr-o perspectivă multiculturală 1.2. Corelarea simbolului cu realitatea pe care o reflectă (imaginea / tabloul) 1.3. Identificarea unor contexte noi în care apar simbolurile identificate 1.4. Realizarea unor conexiuni între simboluri și operele literare studiate	Exerciții de lectură; Exerciții de recunoaștere și analiză a principalelor componente de ordin structural, specifice textului narativ; Exerciții de descoperire a semnificațiilor mitice și ancestrale; Exerciții de interpretare a textului, din punct de vedere simbolic; Texte argumentative, având ca titlu un simbol; Exerciții de extrapolare a unor simboluri în alte contexte.

Utilizarea lecturii în vederea dezvoltării personale

Competențe specifice	Conținuturi asociate
2.1. Identificarea rolului lecturii în dezvoltarea personală 2.2. Asocierea textelor citite cu experiențe personale 2.3. Demonstrarea interesului față de lectură ca mijloc de dezvoltare personală 2.4. Realizarea transferului informațiilor obținute prin actul lecturii în vederea dezvoltării profesionale	Lectura experiențială Lectura de identificare Lectura critică (îi va ajuta să pătrundă în structurile de adâncime ale textelor studiate, să confirme că pot deveni interpreți de operă artistică dacă sunt puși în situația de a compara elemente de limbaj, de a aprecia, a descifra semnificațiile și de a-și exprima opinia) Schimbarea și dezvoltarea personală (întâlniri admirabile cu lumile ficționale și cu viziunile asupra sentimentelor, analize profunde, bucurii estetice).

SUGESTII METODOLOGICE ȘI MODALITĂȚI DE EVALUARE

Programa își propune orientarea studiului către elevi, care pentru a deveni cât mai competitivi, au nevoie de o instruire temeinică, care să le asigure bazele unei gândiri sănătoase și critice deopotrivă, care să-i determine să devină cetățeni activi și responsabili în societatea de mâine. Prin intermediul noilor tehnologii, procesul educațional poate beneficia de elementele de bază și anume: interacțiunea și comunicarea dintre utilizatori, partajarea și colaborarea ce se poate stabili între mai mulți utilizatori, dar și procesul de informare și instruire.

Astfel, pentru a se folosi la maximum de aceste beneficii în cadrul procesului educațional, vom folosi metode și procedee de învățare precum: activități în echipă, în alternanță cu lucrul individual; metode euristice, învățarea prin descoperire, învățarea intuitivă, învățarea pe baza teoriei pașilor mărunți; clubul de lectură; desenul, executat de elev, ca aplicație a teoriei inteligențelor multiple; biblioteca vie; mini-dezbaterea; jocul pe calculator; mini-concursul: Cine știe, câștigă!. Pe lângă acestea, se vor folosi tehnologiile Web 2.0 pentru învățare, ce includ o paletă foarte largă de aplicații și servicii care folosesc Web-ul ca platformă unitară și organizată de comunicare.

Materialul didactic va fi variat și atractiv, asigurând caracterul intuitiv al activităților de învățare. Mapele tematice, portofoliile, studiul de caz și investigația sunt, de asemenea, recomandate elevilor de liceu, constituind modele de mini-cercetare, cu un grad sporit de dificultate.

Activitățile de învățare și strategiile de lucru propuse vor ține seama de experiența elevilor, de particularitățile de vârstă și vor permite valorizarea pozitivă a acesteia.

În ceea ce privește *evaluarea*, se dorește integrarea firească, organică în procesul de predare, mutarea presiunii de pe funcția de selecție și certificare a examenelor naționale, precum și valorizarea evaluării continue, ce ar putea reduce tensiunile din sistem și regla disfuncționalitățile. Se vor utiliza și alte tipuri de evaluare care au în vedere transformările mediului educațional determinate de evoluția tehnologiei informaționale, cum ar fi: *evaluarea colaborativă*, prin care se preferă sarcini și teme care să le dea tuturor posibilitatea să contribuie, precum *prezentările, proiectele, crearea de wikis sau bloguri* etc.; *evaluarea negociată* ce implică elevii în procesul de notare sau *evaluarea ascunsă* ce este „țesută” în mod direct și invizibil în arhitectura *jocurilor educaționale*.

Dezvoltarea *competenței digitale* se va realiza prin activități de învățare ce au ca scop formarea la elevi a deprinderii de a folosi internetul și softurile educaționale ca sursă de documentare și de a utiliza critic și creativ mijloacele media electronice.

Apropiati de literatură, nu doar în vederea promovării diferitelor examene sau altor probe de verificare, elevii devin conștienți de achizițiile pe care le facilitează literatura în privința esteticului și eticului, de importanța identității naționale, de valorile care trebuie apărute, răspândite și dezvoltate.

CONȚINUTURI

1. Simbolul copacului

- ❖ **în opere literare care valorifică tematica dendrologică** (Poezia „Stejarii” de Radu Gyr, „Șoapte de nuc” de Ion Druță, Romanul popular „Varlaam și Ioasa”, Poezia „Zbor invers” de Nichita Stănescu, Poezia „La umbra nucului bătrîn” de M. Eminescu, „Amară-I floarea de cireș” de Ana Lupan)
- ❖ **în povești în care sunt protagoniști și copacii** („Piciul, ciobănașul și pomul cel fără căpătâi” de P. Ispirescu, „Mama cea rea”- basm ardelenesc, „Prâslea cel voinic și merele de aur”, „Fata babei și fata moșneagului” de I. Creangă)
- ❖ **la ritualurile de nuntă și înmormântare la români.**
- ❖ **în obiecte de artizanat:** Cămașa națională, Prosopul brodat, Covorul național

2. Simbolul păianjenului

- ❖ **în religie-** simbol al virtuții : răbdarea
- ❖ **în mitologie** (păianjenul apare în imaginile din ruinele construcțiilor egiptene, fiind asociat cu zeița *Neith* – cea care țesea firele de ață ale destinului, mai târziu luând numele de *Ishtar* în credința babilonienilor, *Athena* – la greci, și, în sfârșit, de *Minerva* la romani, zeitățile acestea căpătând și alte caracteristici.)
- ❖ **în literatură:** „Stăpânul inelelor” de J. R. R. Tolkien, „*Harry Potter și camera secretelor*”, de J. K. Rowling, „*REM*” de Mircea Cărtărescu
- ❖ **în cinematografie:** Charlotte din „*Pânza lui Charlotte*” de E. B. White

3. Simbolul apei

- ❖ **element al nemuririi, al tinereții veșnice și al invincibilității** (eroul din mitologia greacă, Ahile, mitul lui Narcis)
- ❖ **element transcendent** (Luntrașul Charon, personaj aparținând mitologiei grecești)
- ❖ **simbol al genezei** (în basmul cult „*Făt Frumos din lacrimă*” de Mihai Eminescu)
- ❖ **simbol al purificării** („*Dincolo de nisipuri*” de Fănuș Neagu)

4. Simbolul ochiului

- ❖ **în religie-** spiritul omniprezent al lui Dumnezeu ce se regăsește în sufletul fiecăruia dintre noi și care veghează pentru toți cei care s-au dăruit credinței
- ❖ **în mitologie-** simbol al protecției și al vieții (Ochiul lui Horus sau Ochiul lui Ra – wedjat sau udjat)

5. Simbolul pământului (soarele, stelele)

- ❖ **simbol arhetipal și element fundamental în alcătuirea cosmosului**
- ❖ **în religie-** element al genezei

- ❖ **în mitologie** (scenarii cosmogonice): mitologie romană, mitologie creștină (Victor Kernbach, „ *Miturile esențiale*”, Luc Benoist, „*Semne, simboluri și mituri*”, Biblia, Coranul
 - ❖ **în ritualurile folclorice și religioase**: cultul pământului la români (cultul fecundității și al fertilității, cultul maternității, cultul morții) Romulus Vulcănescu, „*Mitologie română*”, Simion Florea Marian, „*Nașterea la români*”, „*Nunta la români*”, „*Înmormântarea la români*”
6. **Simbolul hanului** în operele literare aparținând lui M.Sadoveanu, I. Slavici, Mateiu Caragiale, ” *Craii de curtea veche*”, I.L.Caragiale- cafeneaua, berăria
7. **Simboluri creștine: crucea** (sacrificiul făcut de Iisus pentru omenire), **peștele** (simbol al botezului) în opere literare aparținând lui I.Slavici, L.Rebreanu
8. **Simbolul păsării**
- ❖ **în literatură-** o năzuință spre o dimensiune morală (Ibsen, Strindberg), spirituală (Maeterlinck) sau artistică (Cehov) superioară.
9. **Simbolul drumului**
- ❖ **în literatură-** este asociat cunoașterii, inițierii, transformării, destinului (basmă: „*Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*” de Petre Ispirescu), dar și spațiu al ispitei și al confruntării.
10. **Simbolistica culorilor: alb, negru, albastru, roșu**
- ❖ **în literatură- alb** (simbolizează puritatea, sacrul ceresc- „*În Grădina Ghetsimani*” de V. Voiculescu, sugerează indiferența- G. Bacovia „*Decembre*”, are rezonanțe arhaice și nuanță sacră, fiind folosit, frecvent, în colinde); **albastru** (drum al infinitului, în care realul se transformă în imaginar- „*Crăiasa din povești*” de M. Eminescu); **roșu** (convertirea în sânge a lacrimilor Cosmosului la G. Bacovia)

BIBLIOGRAFIE

1. Biedermann, Hans, *Dicționar de Simboluri*, vol. 1-2, Editura Saeculum I.O., București, 2002
2. Barthes, Roland, *Plăcerea textului*, Traducere de Marian Paphagi. Postfață de Ion Pop, Editura Echinox, Cluj, 1994
3. Călinescu, Matei, *A citi, a reciti. Către o poetică a relecturii*, Ediția a II-a, Editura Polirom, 2007
4. Chevalier, Jean; Gheerbrant, Alain, *Dicționar de Simboluri. Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, culori, numere*, Editura Polirom, Iași, 2009,
5. Chiș, Vasile, 2001, *Activitatea profesorului între curriculum și evaluare*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
6. Evseev, Ivan, *Enciclopedia semnelor și simbolurilor culturale*, Editura Amarcord, Timișoara, 1999
7. Manolescu, Marin, *Evaluarea școlară. Metode, tehnici, instrumente*, Ed. Meteor Press, București, 2008
8. Mèredieu, Florence de, *Arta și noile tehnologii*, Editura Enciclopedia Rao, București, 2004
9. Oprea, Lăcrămioara Crenguța, *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006
10. Pamfil, Alina, *Limba și literatura română în școală. Structuri didactice deschise* Editura „Paralela 45”, Pitești, 2006

RESURSE SOFT: internetul, prezentări Power Point, cărți electronice, dicționare digitale, lecții și softuri AEL

Resurse WEB 2.0:

<http://www.e-scoala.ro/biblioteca/indexub.html>

<http://www.liternet.ro/>

<https://dexonline.ro/>

<http://dictionardemotive.blogspot.ro/2015/03/dictionar-de-motive-si-simboluri.html>

<http://www.unibuc.ro/n/resurse/E-Books.php>

Liceul Teoretic "Sfânta Maria" Galați
 Aria Curriculară: Limbă și Comunicare;
 Disciplina: Opțional pentru Română
 Clasa a XI-a A (matematică-informatică);
 Prof: Cojocaru Dorina

SIMBOL ȘI COMUNICARE ÎN LITERATURĂ CU AJUTORUL NOILOR TEHNOLOGII
 PLANIFICARE SEMESTRIALĂ
 DISCIPLINĂ OPȚIONALĂ - AN ȘCOLAR 2017-2018; SEMESTRUL I;

NR. CRT.	C.S.	CONȚINUTURI	NR. ORE	SĂPT.	OBSERV.
1.	1.1 1.2	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentarea programei și a obiectivelor; 	1	I	
2.	1.3	Simbolul copacului	1	II	
	1.4	-opere literare care valorifică tematica dendrologică (Poezia „Stejarii” de Radu Gyr, „Șoapte de nuc” de Ion Druță, Romanul popular „Varlaam și Ioasaf”, Poezia „Zbor invers” de Nichita Stănescu, Poezia „La umbra nucului bătrîn” de M. Eminescu, „Amară-I floarea de cireș” de Ana Lupan)			
	2.1	-povești în care sunt protagoniști și copacii („Piciul, ciobănașul și pomul cel fără căpătâi” de P. Ispirescu, „Mama cea rea”- basm ardelenesc, „Prâslea cel voinic și merele de aur”, „Fata babei și fata moșneagului” de I. Creangă)			
		-la ritualurile de nuntă și înmormântare la români.			
		-în obiecte de artizanat: Cămașa națională, Prosopul brodat, Covorul național	1	IV	
			1	V	
3.	1.3	Simbolul păianjenului	1	VI	
	2.1	-religie- simbol al virtuții : răbdarea			
	2.3				
	3.2	-mitologie (păianjenul apare în imaginile din ruinele construcțiilor egiptene, fiind asociat cu zeița <i>Neith</i> – cea care țesea firele de ață ale destinului, mai târziu luând numele de <i>Ishtar</i> în credința babilonienilor, <i>Athena</i> – la greci, și, în sfârșit, de <i>Minerva</i> la romani, zeitățile acestea căpătând și alte caracteristici.)			
	3.5				
			1	VII	

		-literatură: „ <i>Stăpânul inelelor</i> ” de J. R. R. Tolkien, „ <i>Harry Potter și camera secretelor</i> ”, de J. K. Rowling, „ <i>REM</i> ” de Mircea Cărtărescu	1	VIII	
		- cinematografie: Charlotte din „ <i>Pânza lui Charlotte</i> ” de E. B. White	1	IX	
4.	2.2	Simbolul apei	1	X	
	2.3	-element al nemuririi, al tinereții veșnice și al invincibilității (eroul din mitologia greacă, Ahile, mitul lui Narcis)	1	XI	
	3.1	-element transcendent (Luntrașul Charon, personaj aparținând mitologiei grecești)	1	XII	
	3.4	-simbol al genezei (în basmul cult „ <i>Făt Frumos din lacrimă</i> ” de Mihai Eminescu)	1		
		-simbol al purificării („ <i>Dincolo de nisipuri</i> ” de Fănuș Neagu)	1		
5.	2.3	Simbolul ochiului	1	XIII	
		-religie- <i>spiritul omniprezent al lui Dumnezeu</i> ce se regăsește în sufletul fiecăruia dintre noi și care veghează pentru toți cei care s-au dăruit credinței	1	XIV	
		- mitologie- <i>simbol al protecției și al vieții</i> (Ochiul lui Horus sau Ochiul lui Ra – wedjat sau udjat)	1		
6.		Simbolul pământului (soarele, stelele) -simbol arhetipal și element fundamental în alcătuirea cosmosului	1	XV	
		- religie- <i>element al genezei</i>	1	XVI	
		-mitologie (scenarii cosmogonice): mitologie romană, mitologie creștină (Victor Kernbach, „ <i>Miturile esențiale</i> ”, Luc Benoist, „ <i>Semne , simboluri și mituri</i> ”, Biblia, Coranul	1	XVII	
		-ritualurile folclorice și religioase: cultul pământului la români (cultul fecundității și al fertilității, cultul maternității, cultul morții) Romulus Vulcănescu, „ <i>Mitologie română</i> ”, Simion Florea Marian, „ <i>Nașterea la români</i> ”, „ <i>Nunta la români</i> ”, „ <i>Înmormântarea la români</i> ”	1	XVIII	
EVALUARE			1		
TOTAL ORE SEMESTRUL			I	18	XVIII